

Liefde als opdracht

Preek over Johannes 15:12

Te lezen: Johannes 15:1-17
Zuilen, 21 januari 1973

Het thema van de prediking van deze zondag luidt: Liefde als opdracht. De pienteren onder u zitten nu waarschijnlijk met gespitste oren te luisteren, hoe ik mij met dit thema zal redden. Want zij vermoeden, dat ik mij vanmorgen vast moet praten. 'Liefde als opdracht'.

Dat kan toch helemaal niet! Je kunt mensen toch niet opdragen om elkaar lief te hebben! Stel het geval, dat u moeilijkheden met een ander gemeentelid zou hebben of langs hem heen zou leven. Stelt u het zich eens voor, dat ik of een van de ouderlingen u dan op de vingers zou tikken, en zeggen: Beste broeder, dat kan zo niet langer! Denk erom: van nu af aan moet u broeder X liefhebben! Hoe zou u dan reageren? Laten we aannemen dat u van onze goede bedoelingen overtuigd bent, en daarom niet met een rood hoofd vraagt waar we ons eigenlijk mee bemoeien. Laten we aannemen dat u onze woorden op u laat inwerken en u afvraagt hoe u er gehoor aan kunt geven. Waarschijnlijk zou u dan antwoorden: Hoe kunt u mij zo maar voor een opdracht stellen die ander lief te hebben? Al zou ik willen, ik kan echt niet! Liefde laat zich nu eenmaal niet bevelen. Liefde is een genegenheid die spontaan in je opkomt! Zonder dat je er zelf boos over bent. U kunt mij wel opdragen broeder X iedere zondagmorgen goedendag te zeggen. Maar u komt mij niet opdragen hem lief te hebben.

Je kunt iemand niet bevelen een ander lief te hebben. Liefde bestaat niet als opdracht die met wat goede wil best uitvoerbaar is. Liefde en gebod verhouden zich slecht met elkaar. En toch heeft liefde een gebodskarakter! Ieder mens die weleens liefde voor een ander gekend heeft, weet dat de liefde iets van een heilig moeten in zich heeft. Wanneer je een ander lief hebt, moet je die ander je genegenheid laten blijken. Moet je hem gewoonweg helpen, wanneer hij hulp nodig heeft. Moet je hem eenvoudig zijn zwakheden vergeven. Liefde laat zich niet afdwingen. Maar liefde zelf heeft iets dwingend. Liefde laat zich niet gebiedend. Maar liefde zelf heeft iets gebiedend. Wie liefde bezit, presenteert zich aan de ander met de woorden: Hier ben ik, ik moet wel. Liefde heeft een gebodskarakter. Dat wil zeggen: Zij plaats je voor een heilig moeten. Zij brengt een innerlijke noodzaak met zich mee. Zo kan de apostel Paulus schrijven, dat de liefde van God hem dwingt.

Het thema van deze dienst luidt: Liefde als opdracht. Wij hebben nu wel begrepen, dat we alleen over dit thema kunnen spreken, wanneer wij de opdracht verstaan als de opdracht waarvoor de liefde zelf je plaatst. 'Liefde als opdracht'. Dat moet begrepen worden als: de liefde zelf draagt liefhebben op. Liefde als opdracht. Dat wil zeggen: De liefde verschijnt in het kleed van een heilig moeten, een innerlijke noodzaak. Liefde als opdracht: De liefde gebiedt je lief te hebben. De tekst voor deze prediking luidt: Dit is mijn gebod, dat u elkaar liefhebt.

Wie spreekt hier? Wie gebiedt hier? Wie draagt hier op? Jezus! De liefde zelf! De liefde in persoon! De liefde zelf zegt: Dit is mijn gebod, dat u elkaar liefhebt. Jezus, de vlees en bloed geworden liefde van God, draagt ons op elkaar lief te hebben. De liefde zelf zijnde, is Jezus de enige die deze opdracht kan geven. Wanneer een willekeurig

mensen u zou bevelen een ander lief te hebben, zou u kunnen antwoorden: al zou ik willen, ik kan niet! U kunt mij niet gebieden lief te hebben. Juist geantwoord! Liefde laat zich niet door een ander gebieden. Liefde als gebod bestaat alleen als het innerlijk gebod van de liefde zelf. Jezus is de liefde zelf. Als hij spreekt, brengt hij de liefde zelf tot spreken. Jezus brengt het innerlijk gebod van de liefde onder woorden. 'Dit is mijn gebod, dat u elkaar liefhebt'. Hier spreekt de liefde zelf. In Jezus' woorden krijgt het heilig moeten van de liefde zelf stem en toon. Jezus is de enige die ons op kan dragen elkaar lief te hebben. Want hij is de liefde zelf. Jezus is de vlees en bloed geworden liefde waarmee God u liefheeft. Wanneer Jezus u opdraagt iemand lief te hebben, kunt u niet reageren met: sorry, maar ik kan niet. Want het is niet een vreemde buitenstaander die u dit opdraagt, maar de u door God geschonken liefde zelf. In Jezus' liefdesgebod krijgt de innerlijke noodzaak van de door Christus geschonken liefde stem en toon. Wanneer Jezus zegt: 'Dit is mijn gebod dat u elkaar liefhebt', kunt u slechts antwoorden: hier sta ik Heer, ik kan niet anders. Want uw liefde dwingt mij.

Liefde als opdracht. Liefde als gebod. Elke opdracht en elk gebod dient een bepaald doel. Er zijn geboden die heel duidelijk een doel dienen. Wanneer de verkeerswetgeving automobilisten gebiedt bij mist groot licht te voeren, dan gebeurt dat met de bedoeling mensenlevens en kosten te sparen.

Maar zelfs zogenaamde zinloze geboden en opdrachten blijken bij nader inzien toch een bepaald doel te dienen. Het is nog maar kortgeleden, dat veel eerstejaarsstudenten van de universiteit ontgroend werden. Zij kregen van de ouderejaarsstudenten allerlei vreemde opdrachten, bij de uitvoering waarvan zij voor aap stonden. Buitenstaanders vonden het maar zinloze opdrachten. Maar bij nadere kennismaking bleken die zinloos geachte opdrachten toch een bepaald doel te dienen: zij moesten de eigenwijze jonge broekjes kleineren en van hun bravoure afhelpen. U ziet het: Elke opdracht en elk gebod dient een bepaald doel. Opdrachten en geboden bestaan bij de gratie van het doel dat erachter ligt.

Jezus zegt: Dit is mijn gebod, dat u elkaar liefhebt. Willen wij dit liefdegebod op zijn waarde schatten, dan moeten wij vragen naar het doel dat het dient. Dit is het doel achter Jezus' opdracht elkaar lief te hebben: Door elkaar lief te hebben worden wij onderdeel van een levenskring, die hemel en aarde omsluit. Johannes vijftien laat ons het doel zien van de liefde die van God uitgaat: Een levensgemeenschap te vormen waarin God, Christus en Christus' volgelingen met elkaar verbonden zijn. Jezus zegt in vers negen: Gelijk de Vader mij heeft liefgehad, heb ook ik u liefgehad. En in vers twaalf: Dit is mijn gebod, dat u elkaar liefhebt. Ziet u hoe de liefde de levenskring tussen hemel en aarde sluit?

God de Vader heeft zijn zoon Jezus Christus lief. Jezus Christus heeft zijn discipelen lief. En de discipelen hebben elkaar lief. Zo worden hemel en aarde, God en mensen aan elkaar verbonden tot een unieke levensgemeenschap. De liefde is de levensleiding die God, Christus en gemeenteleden op elkaar aansluit. Door deze levensleiding stroomt de volheid van God uit in de gemeente en door de gemeente heen tot anderen. Door Gods liefde via Christus te ontvangen en elkaar door te geven, wordt bijvoorbeeld de vreugde van de hemel uw deel. Jezus zei: Dit heb ik tot u gesproken, opdat mijn blijdschap in u zij en uw blijdschap vervuld worde. Hierom draagt Jezus u op uw broeders en zusters lief te hebben: opdat de vreugde waarin God leeft u blijdschap van het waarachtige leven, u vervult en doet overlopen, en u van vreugde overlopende anderen blij maakt.

Door Gods liefde via Christus te ontvangen en elkaar door te geven, stroomt ook Gods wijsheid, zijn plannen - bedoelingen, uit in de gemeente. Jezus zegt tegen zijn elkaar liefhebbende volgelingen: alles wat ik van mijn Vader gehoord heb, heb ik u bekend gemaakt. Een gemeente die door de liefde op God aangesloten, kennis heeft van Gods plannen, weet ook hoe zij moet bidden. Daarom zegt Jezus tegen zijn elkaar liefhebbende discipelen: De Vader zal u alles geven wat u hem bidt in mijn naam. Door de liefde worden hemel en aarde, God, Christus en de gemeente aaneengesloten tot een unieke levensgemeenschap. En in deze levensgemeenschap deelt de gemeente in Gods vreugde, kennis, en levenskracht.

Deze levensgemeenschap verschijnt in Johannes vijftien onder het beeld van een wijngaard: God is de wijngaardenier. Christus is de wijnstok. De gemeenteleden zijn de ranken aan deze wijnstok. En de gemeente draagt vruchten. De wijnstok put uit de zorg en de toewijding van de wijngaardenier. De ranken putten uit de levenssappen van de wijnstok en zetten vrucht. En zo komt de liefde en zorg van God tot bloei en tot vrucht in de liefde die in de gemeente gevonden wordt. Zo zien wij bij een tweede doel achter het liefdegebod verschijnen. Een bekend gezegde luidt: aan de vruchten kent men de boom. Ik zou eraan willen toevoegen: aan de vruchten kent men de tuinman. Zo kent men aan de vruchten van het gemeenteleden God. In de liefde waarmee gemeenteleden elkaar liefhebben, wordt God kenbaar als de God die liefde is. Of zoals Jezus het uitdrukt in Johannes vijftien: Hierin is mijn Vader verheerlijkt dat u veel vrucht draagt. In de liefde voor elkaar wordt God verheerlijkt. Komt Hij voor aller ogen tot zijn eer en recht als de God die liefde is.

Liefde als opdracht. 'Dit is mijn gebod dat u elkaar liefhebt.'

Wat is het doel achter dit gebod?

Het doel is tweërlei.

In de eerste plaats: Door elkaar lief te hebben, worden wij onderdeel van een God, Christus en mensen omsluitende levenskring, waarin de rijkdom van God ons deel is. In de tweede plaats: Door elkaar lief te hebben wordt God verheerlijkt. Komt zijn liefde voor ons tot vrucht. Komt hij tot zijn eer en recht als de God die liefde is.

..Dit is mijn gebod, dat u elkaar liefhebt! Er zit nog een derde kant aan het liefdesgebod. Een heel praktische kant. Liefde gaat slechts weinig uren gekleed in een romantisch bruidstoilet. Meestentijds verschijnt liefde in een overall: er is werk aan de winkel! Liefde gaat niet op in een gevoel, in een roes. Liefde is wil en daad. Daarom moeten wij spreken van liefde als opdracht: Liefde blijft niet rustig zitten in dat warme hoekje in uw hart, maar dringt zich in de vorm van heel concrete opdrachten op aan uw handen, uw gedachten, uw wil. Jezus zegt: Dit is mijn gebod, dat u elkaar liefhebt, zoals ik u heb liefgehad.

Hoe heeft Jezus u liefgehad? Heeft Jezus ontroerd zitten wenen over het feit, dat u van God vervreemd geen toekomst hebt? Jezus zei tegen zijn discipelen: Ik moet van hier opstaan en naar Jeruzalem gaan. Jezus' liefde voor u vindt u niet terug in hete tranen, maar in zijn voetstappen naar Golgotha. Zijn liefde voor u gebod zijn voeten richting te zetten naar het kruis.

Hoe vaak geeft de liefde uw voeten opdrachten? Om een zieke te bezoeken. Om een eenzame gezelschap te geven. Om een gemeentelid die het niet meer ziet zitten over Christus en zijn gemeente te spreken. Dit is mijn gebod, dat u elkaar liefhebt gelijk ik u heb liefgehad. Hoe heeft Jezus u liefgehad? Heeft hij gevoelvolle woorden gewijd om u treurig lot? Heeft hij zijn liefde uitgeschreven in een verheven gedicht?

U treft Jezus in de hof van Getsemane aan, terwijl hij bidt: Vader niet mijn wil, maar uw wil moet geschieden. Jezus' liefde voor u uitte zich in een wilsbeslissing, in een onderwerping van zijn wil aan de wil van God. Hoe vaak drijft de liefde van Christus u tot wilsbeslissingen? Hoe vaak onderwerpt u uw eigen wil aan de wil van God? Om tegen uw natuurlijke neiging in een ander te vergeven. Om tegen het gezonde verstand in van uw recht af te zien. Hoe vaak dringt de liefde uw wil op om zondagmorgen niet uit te slapen maar in de kapel samen te zijn met Christus en zijn gemeente? Liefde is daad en wil.

Liefde als opdracht. Liefde als gebod. Liefde als gebod bestaat alleen als het innerlijk gebod van de liefde zelf. Omvat Jezus de liefde zelf is, is hij de enige die kan gebieden lief te hebben. Liefde als opdracht. Liefde als gebod. Achter elk gebod staat een doel. Het doel achter het liefdesgebod is een hemel en aarde omsluitende levenskring waarin het hemelrijk dan het doel van de gemeente is. En het doel achter het liefdesgebod is de verheerlijking van God in de vruchten van zijn liefde, die de gemeente voortbrengt. Liefde als opdracht. Liefde als gebod.

Want liefde is geen gevoel, maar daad en wilsbeslissing.

Amen.